

[Hans Hansen (Rørby).]

heden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges til prøvelse for de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed. Det er jo et fremskridt og kan ikke på noget område betegnes som en forringelse af den nugældende grundlov.

Det er naturligt at gøre et par bemærkninger om § 2, hvori det hedder, at regeringsformen er indskrænket-monarkisk. Kongemagten nedarves til mænd og kvinder efter de i tronfølgeoven fastsatte regler. Der har været diskussion og delte opfattelser i kommissionen om, hvorvidt arveretten til tronen skulle være ubetinget, d. v. s. at kongens ældste barn skulle arve tronen, eller betinget, d. v. s. at søn af samme ægteskab altid skulle gå forud for datter med hensyn til arveret. Efter en del diskussion i kommissionen opnåedes der enighed om at gøre arveretten betinget. Jeg tror, at en væsentlig grund til, at denne enighed opnåedes, var en gallupundersøgelse, der viste, at der var et betydeligt flertal for, at en yngre søn af samme ægteskab bør have arveret forud for en ældre datter. Såvidt man kunne se af undersøgelsen, var der tilslutning dertil fra samtlige partier, og også flertallet af kvinderne stemte derfor. For mit eget vedkommende vil jeg sige, at jeg ikke ville have haft det mindste imod, om den absolutte ligestilling mellem kønnene var blevet gennemført, men jeg har heller ikke, som vi også har fremhævet det overfor kommissionen, noget imod det forslag om den betingede arveret, som der nu er opnået enighed om. Derfor anbefaler vi fra vor side kommissionens forslag om arveretten, som det har fundet udtryk i det af statsministeren sammen med grundlovsforslaget fremsatte forslag til tronfølgeov.

I forslaget § 74 om ejendomsrettens ukrænkelighed er optaget bestemmelsen i den gældende grundlovs § 80 om, at en trediedel af folketingets medlemmer inden for en vis frist efter et ekspropriationsforslags vedtagelse i tinget kan kræve, at lovforslaget først indstilles til kongelig stadfæstelse, når nye valg har fundet sted, men derudover er foreslået, at ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for en domstol. Det har hidtil været

sådan, at hvis man ikke ville gå med til en ekspropriationskommissions afgørelse, kunne man forlange en overekspropriationsforretning foretaget, men dennes afgørelse er efter gældende lov endelig.

Jeg har ved ekspropriationer til militære øvelsespladser haft lejlighed til at se nogle resultater af disse ekspropriationer, som jeg ikke her skal gøre rede for, men som ser mere end mærkelige ud og ser ud til at være udtryk for en forskelsbehandling, som desværre ikke kan rettes, fordi afgørelsen er endelig og ikke i dag kan indbringes for en domstol. Det er sket ved Holstebro, at en mand, fra hvem man har eksproprieret en ejendom, tilsyneladende har fået en ren underpris i erstatning og dermed synes at være blevet meget uretfærdigt behandlet, når man ser på andre erstatninger på samme egn. Dette synes at være fuldkommen i strid med den gældende grundlovs bestemmelse om fuld erstatning ved ekspropriation.

Der er fra visse sider udtrykt frygt for, at der ved landstingets afskaffelse ville være fare for overlede politiske handlinger. Det er jo rigtigt, at vor forfatning i 1866 fik indføjet en bremseklovs, der skulle virke konservativt og skulle forhindre, at et mere tilfældigt folketingsflertal gennemførte love, som ikke havde den fornødne tilslutning i befolkningen. Sådan hedder det så smukt. Dog tror jeg, at den dybeste årsag til denne bremseklovs var, at det bestidende mindretal var bange for, at det ikke kunne bevare det, det kaldte sine vel erhvervede rettigheder over penge og gods, hvorfor dette mindretal ved diktatur satte denne bestemmelse ind i grundloven. Det er dog vist klart, at der til enhver tid må være sikkerhed for, at befolkningen står bag de beslutninger, der træffes i et folkestyret lands parlament. Selvom man ikke kan afvise en sådan frygt helt, er det dog vist klart for alle, at landstingets betydning i så henseende er ringe og i hvert fald lig nul, sålænge folketing og landsting består af et flertal af de samme partier. Det er imidlertid en given ting, at lovgivningen i et folkestyret land må og skal være i overensstemmelse med befolkningens flertal, og det kan undertiden være svært at komme helt på det rene med, hvorledes flertallets opfattelse er i vore dages omfattende politiske virksomhed; men til at klare dette spørgsmål kan landstinget i hvert fald intet bidrag give.